

Meerwaarde met diensten

Prof. dr. ir. Bart Nieuwenhuis
Kontaktgroep Industrie en Dienstverlening Landgraaf
25 februari 2016

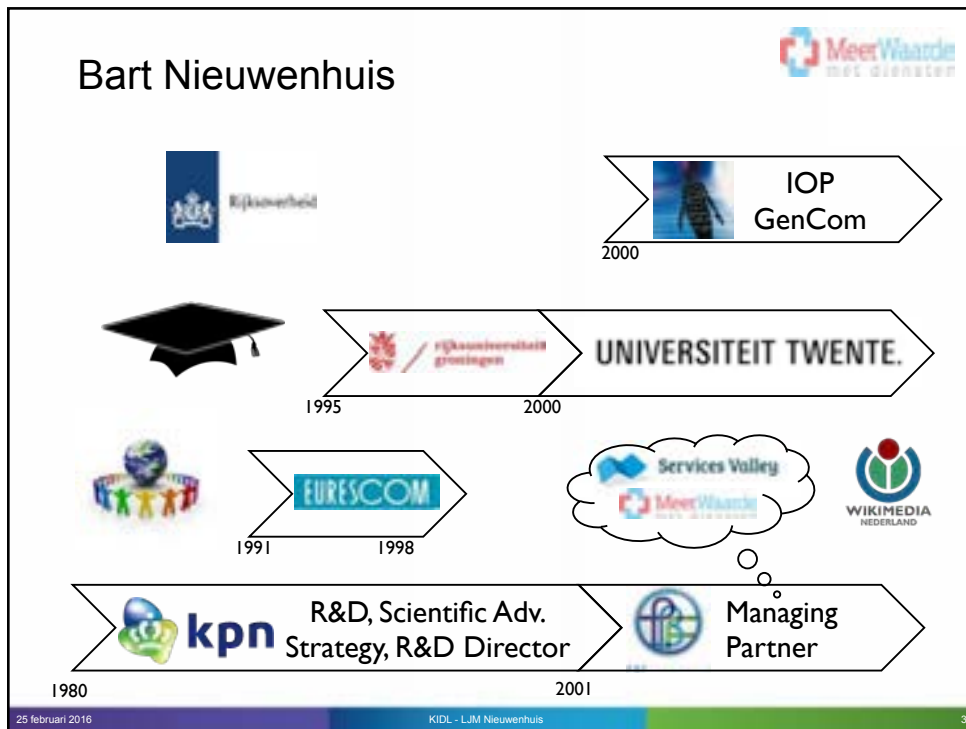

Toegepast wetenschappelijk onderzoek

UNIVERSITEIT TWENTE.

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 2

Samenvatting

- *Steeds meer ondernemers zien mogelijkheden voor verdere ontwikkeling van hun bedrijf met nieuwe of betere diensten.*
- *Ondernemers realiseren zich dat het steeds moeilijker is om puur op prijs te concurreren.*
- *Diensten kunnen een belangrijke rol spelen bij het creëren van meer waarde bij zowel de onderneming als bij de klanten.*
- *De innovatie van de onderneming om de transitie van het verkopen van producten naar het verkopen van zogenaamde product-service systemen wordt servitiseren genoemd.*
- *Dat gaat overigens wel verder dan simpelweg het ontwikkelen van een paar nieuwe diensten naast het product.*

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 5

Meerwaarde met Diensten

- **Versterk uw merk:**
  - *Door met diensten te innoveren voorziet u in de oplossing voor een behoefte of een probleem van klanten en gebruikers. Hierdoor creëert u waarde voor uw klanten en uw onderneming.*
- **Vergroot uw concurrerend vermogen:**
  - *Door middel van diensteninnovatie kunt u zich onderscheiden van uw concurrenten, omdat uw diensten voortkomen uit de unieke verzameling van kennis en vaardigheden van uw medewerkers.*
- **Ontwikkel nieuwe inkomstenbronnen**
  - *Als u producten levert is de prijs voor een groot deel afhankelijk van grondstoffen. Omdat u met dienstverlening voorziet in de oplossing voor een behoefte of een probleem zijn klanten bereid daarvoor te betalen.*
- **Investeer in kennis**
  - *Diensten zijn kennisintensief, want ze zijn gebaseerd op de unieke kennis en vaardigheden die uw medewerkers bezitten. Door met diensten te innoveren gebruikt u de volledige capaciteit van uw onderneming.*

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 6

De digitale revolutie als trend telecommunicatie – vaste telefonie

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 7

De digitale revolutie als trend telecommunicatie – mobiele telefonie

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 8

De digitale revolutie als trend

Televisie

The image shows five different television models arranged to show their evolution. From left to right and top to bottom: a vintage wooden cabinet TV with a small screen and a speaker grille; a CRT TV with a screen showing a desert landscape; a flat-screen LCD TV; a smaller CRT TV; and a large modern LED TV displaying the word 'CINEMA' in glowing blue letters.

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 9

De digitale revolutie als trend

Fotografie

The image shows four different camera models arranged to show their evolution. From top-left to bottom-right: a vintage camera with a large lens and a bellows; a black Olympus DSLR camera; a vintage rangefinder camera with two lenses; and a modern black Canon DSLR camera.

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 10

De digitale revolutie als trend Video-Film Industrie

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 11

De digitale revolutie als trend Muziekindustrie

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 12

De digitale revolutie als trend

E-readers

The image shows a variety of e-readers and tablets. From left to right, there is a small smartphone-style device, a large tablet displaying a page of text, a smaller tablet, a large tablet with a physical keyboard, and another tablet displaying a page of text. The devices are arranged in a slightly overlapping row.

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 13

De digitale revolutie als trend

Smart Phones

The image shows several smartphones. On the left, there are three iPhones stacked. In the center, there are three Android smartphones standing upright. On the right, there is a large smartphone, possibly a Windows Phone, standing upright. The devices are arranged in a group, showing different models and orientations.

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 14

Landgraaf

	Banen	Vestigingen	% werk
Totaal	11.010	2.050	100
waarvan economische kernsectoren:			
Logistiek	90	22	1
Industrie high tech, chemie	1.290	78	12
Life sciences	20	6	0
Smart services	290	143	3
Toerisme en recreatie	930	n.b.	8

Bedrijventerreinen
De gemeente Landgraaf heeft 123 hectare bedrijventerrein; hier zijn ruim 2800 mensen werkzaam.

Bedrijven aansluitend bij LED agenda
Sofine Foods, Dupont Filaments-Europe, Xella Cellenbeton, Mayfran International, Iso-Techniek Boomen, Eijfferts Int. Transport Service, Vriesveem De Berg.

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 15

Wie van u ziet ...

de markt
veranderen?

concurrenten
opkomen?

zijn marges
krimpen?

toekomstige
uitdagingen?

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 16

Wie van u ziet ...

de markt
veranderen?

concurrenten
opkomen?

zijn marges
krimpen?

toekomstige
uitdagingen?

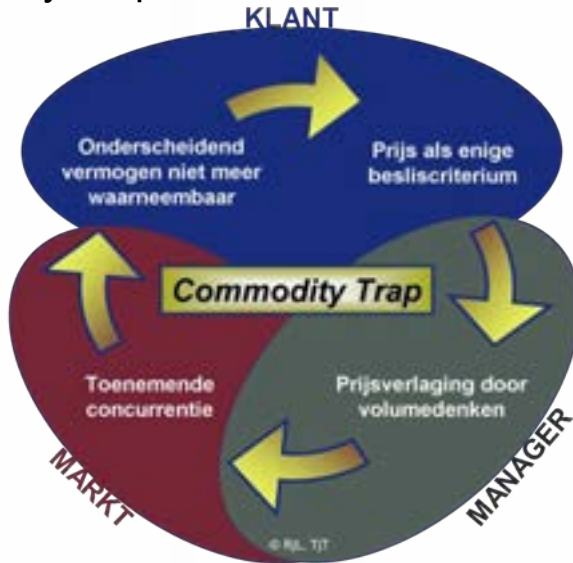
← Welke mogelijkheden kunnen diensten bieden? →

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 17

Commodity Trap

KLANT

MARKT

MANAGER

© P&L TIT

<https://berenschotstrategies.wordpress.com/2011/02/01/commodity-trap-deel-1/>

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 18

Landgraaf?

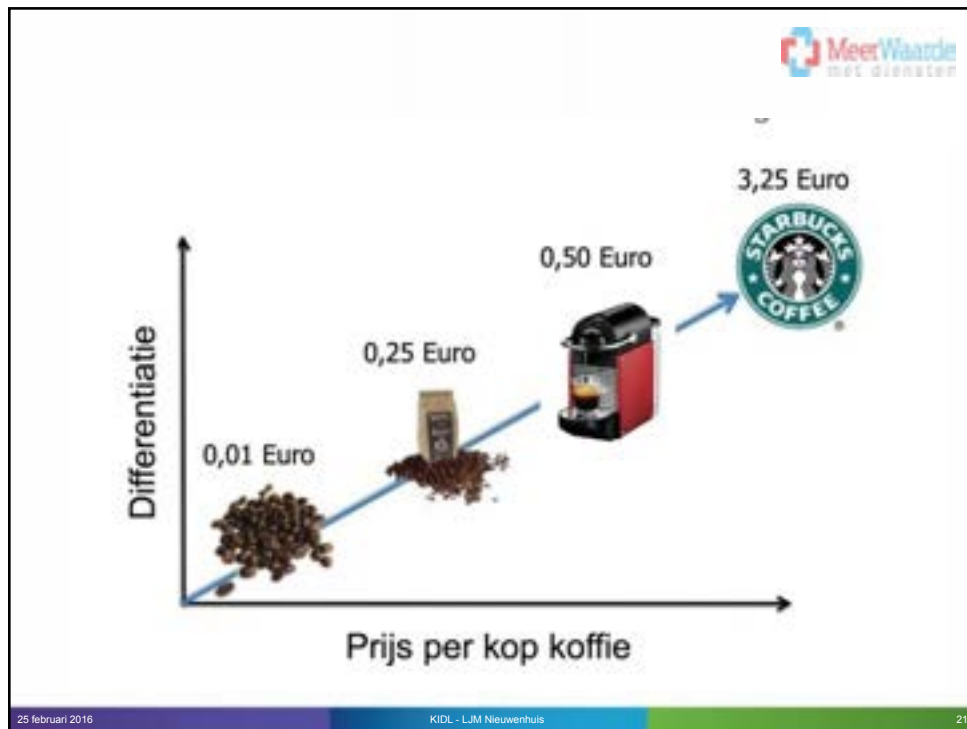

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 19

U betaalt 600% – 800% meer ...

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 20

Wat is een dienst?

het toepassen van
competenties
ten gunste van
een andere partij

Diensten vs Producten

MeerWaarde met diensten

Kenmerken van diensten:

- ontastbaar (intangible)
- interactie tussen de producent en consument
- moeilijk om diensten op voorraad te produceren
- de kwaliteit is moeilijk reproduceerbaar

Maar gaat het eigenlijk wel om de verschillen tussen diensten en producten?

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 23

Product of dienst?

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 24

Product of dienst?

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

25

Product of dienst?

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

26

Product of dienst?

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 27

Product of dienst?

MeerWaarde met diensten

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 28

Product of dienst?

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

29

Product of dienst?

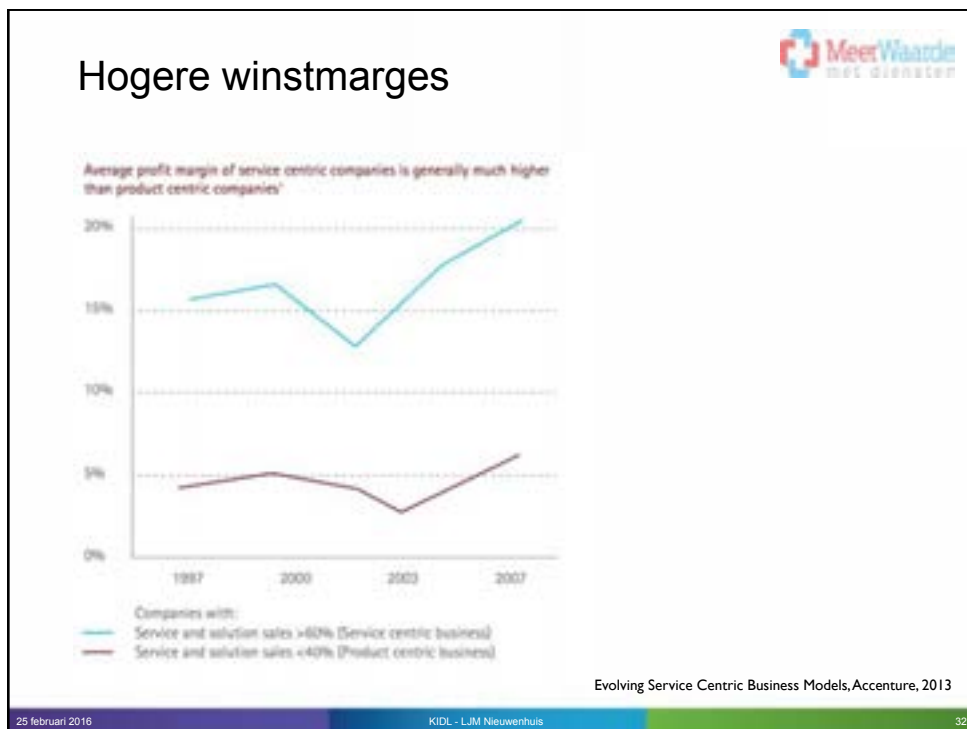
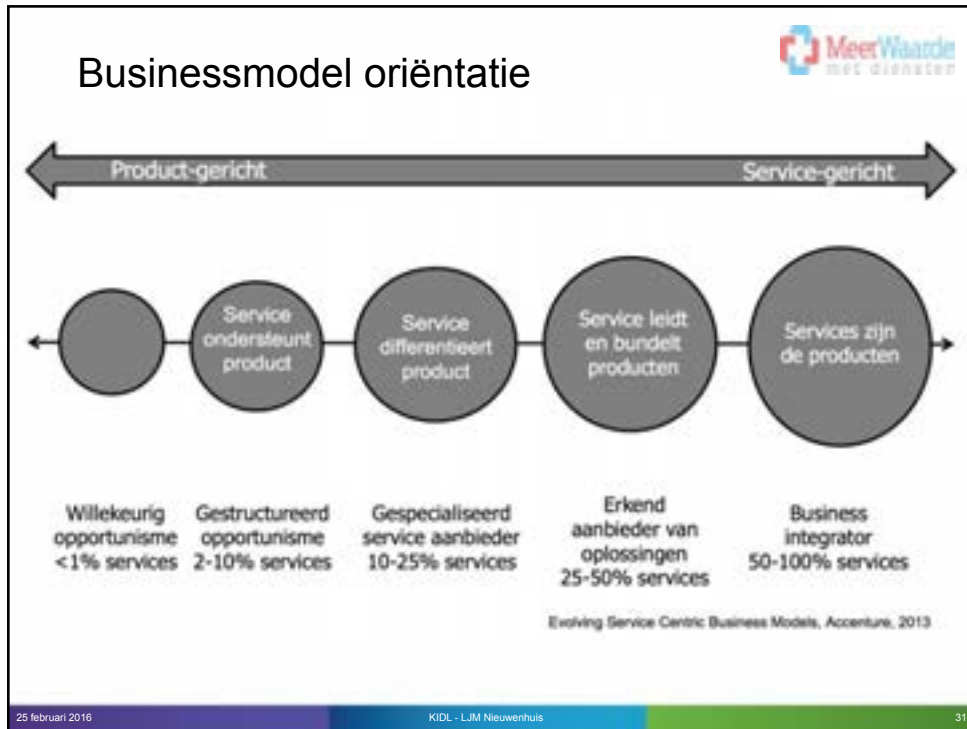

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

30

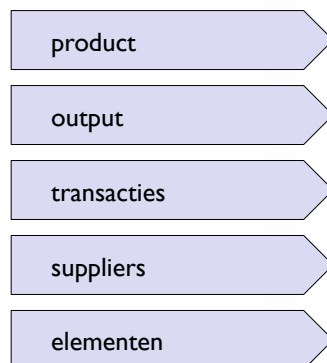
“Servitisering”

Servitisering is een business model innovatie waarin bedrijven opschuiven van het verkopen van producten naar het verkopen van geïntegreerde producten en diensten met als doel:

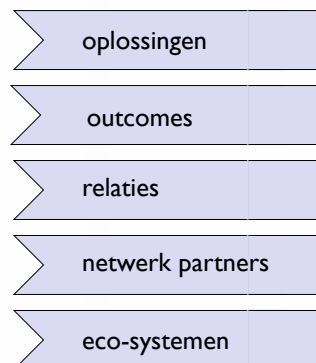
- beter voorzien in de behoefte van de klant,
- verbeteren van de bedrijfsresultaten en
- verbeteren van de concurrentiepositie.

Business Model wordt complexer

Van een wereld van ...

Naar een wereld met...

A. Neely, O. Benedettini, and I. Visnjic, "The servitization of manufacturing: Further evidence," *th Eur. Oper. Manag. Assoc. Conf.*, Jan. 2011.

MeerWaarde met diensten

Waarom nieuwe of betere diensten?

- Economisch perspectief
  - steeds moeilijker om te concurreren op prijs
  - lagere lonen en sneller stijgende productiviteit
  - er is een grote markt van bestaande producten
  - diensten hebben meestal grotere marges
- Markt perspectief
  - klanten willen flexibiliteit en risicospreiding
  - scherpere afbakening van kernactiviteiten
  - toenemende technologische complexiteit
- Duurzaamheidsperspectief
  - beter en efficiënter gebruik van grondstoffen
  - diensten kunnen producten vervangen
  - nieuwe businessmodellen creëren andere prikkels

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 35

MeerWaarde met diensten

Product-service systeem

waarde vooral in product inhoud	product-service systeem			waarde vooral in service inhoud
	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="width: 33%; text-align: left; padding-right: 5px;">product inhoud (tangible)</div> <div style="width: 33%; text-align: right; padding-left: 5px;">service inhoud (intangible)</div> </div>			
puur product	A product georiënteerd	B gebruiks-georiënteerd	C resultaat georiënteerd	puur service
	1. product gerelateerd 2. advies en consultancy	1. product lease 2. product huren/delen 3. product pooling	1. activiteiten management 2. betalen per service eenheid 3. functioneel resultaat	

A. Tukker, "Eight types of product-service system: eight ways to sustainability? Experiences from SusProNet," Bus. Strateg. Environ., vol. 13, no. 4, pp. 246-260, Jul. 2004.

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 36

Product georiënteerde diensten

- Product gerelateerde diensten: producent verkoopt niet alleen het product maar verkoopt ook diensten die nodig zijn in de gebruiksfase van het product
  - onderhoudscontract
  - financieringsregeling
  - verbruiksartikelen
  - innameregeling
- Advies en Consultancy: producent verleent ook advies over hoe het verkochte product het meest efficiënt kan worden gebruikt
  - organisatiestructuur rondom het gebruik
  - optimalisering van een productie-eenheid in een fabriek

A. Tukker, "Eight types of product-service system: eight ways to sustainability? Experiences from SusProNet," *Bus. Strateg. Environ.*, vol. 13, no. 4, pp. 246-260, Jul. 2004.

25 februari 2016
KIDL - LJM Nieuwenhuis
37

Gebruik georiënteerde diensten

- Product lease: de producent blijft eigenaar van het product en draagt het eigendom niet over.
  - degene die least betaalt een bedrag voor het gebruik maar heeft wel direct en onbeperkte zeggenschap over het product
- Product huren of delen: ook hier blijft de producent eigenaar van het product en is ook verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en reparatie.
  - in vergelijking met leasen heeft de gebruiker niet onbeperkte rechten op het gebruik. Het product wordt achtereenvolgens door verschillende partijen gebruikt.
- Product pooling: lijkt sterk op huren of delen met het verschil dat het hier gaat om gelijktijdig gebruik.
  - car pooling

A. Tukker, "Eight types of product-service system: eight ways to sustainability? Experiences from SusProNet," *Bus. Strateg. Environ.*, vol. 13, no. 4, pp. 246-260, Jul. 2004.

25 februari 2016
KIDL - LJM Nieuwenhuis
38

Resultaat georiënteerde diensten

- Activiteiten management/outsourcing: uitbesteden van een deel van de dienstverlenende activiteiten aan een derde partij.
  - kwaliteit bewaken met prestatie indicatoren
  - voorbeelden: catering, schoonmaak, postkamer
- Betalen op basis van output: inzetten van een standaard product waar de gebruiker betaalt voor de output
  - betalen per gemaakte kopie van een kopieermachines
  - beheer, onderhoud, reparatie, vervanging ligt bij producent.
- Functioneel resultaat: uitbesteden van het behalen van een resultaat (niet van de activiteit, zie boven)
  - “lekker” klimaat in plaats van een klimaatregelingssysteem
  - “goede oogst” in plaats van de verkoop van pesticiden

A. Tukker, "Eight types of product-service system: eight ways to sustainability? Experiences from SusProNet," *Bus. Strateg. Environ.*, vol. 13, no. 4, pp. 246-260, Jul. 2004.

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

39

NS, AnsaldoBreda en de Fyra?

T. Baines and H. Lightfoot, *Made to serve*. John Wiley & Sons, 2013

25 februari 2016

KIDL - LJM Nieuwenhuis

40

Voor u gaat servitiseren...

- Hoe worden klanten zich bewust van hun behoefte aan uw product of dienst?
- Hoe vinden de klanten wat u in de aanbieding heeft?
- Hoe nemen klanten uiteindelijk hun besluit bij u af te nemen?
- Hoe bestellen en kopen uw klanten uw product of dienst?
- Hoe levert u uw product of dienst?
- Wat gebeurt er nadat uw product of dienst is afgeleverd?
- How wordt uw product geïnstalleerd?
- Hoe wordt uw product of dienst betaald?
- Hoe wordt uw product opgeslagen?
- Waar gebruikt de klant uw product precies voor?
- Wat hebben klanten nodig als ze uw product gebruiken?
- Hoe zit het met terugnemen of omwisselen van uw product?
- Hoe wordt uw product gerepareerd en onderhouden?
- Wat gebeurt er als uw product niet meer gebruikt wordt (of weggegooid)?

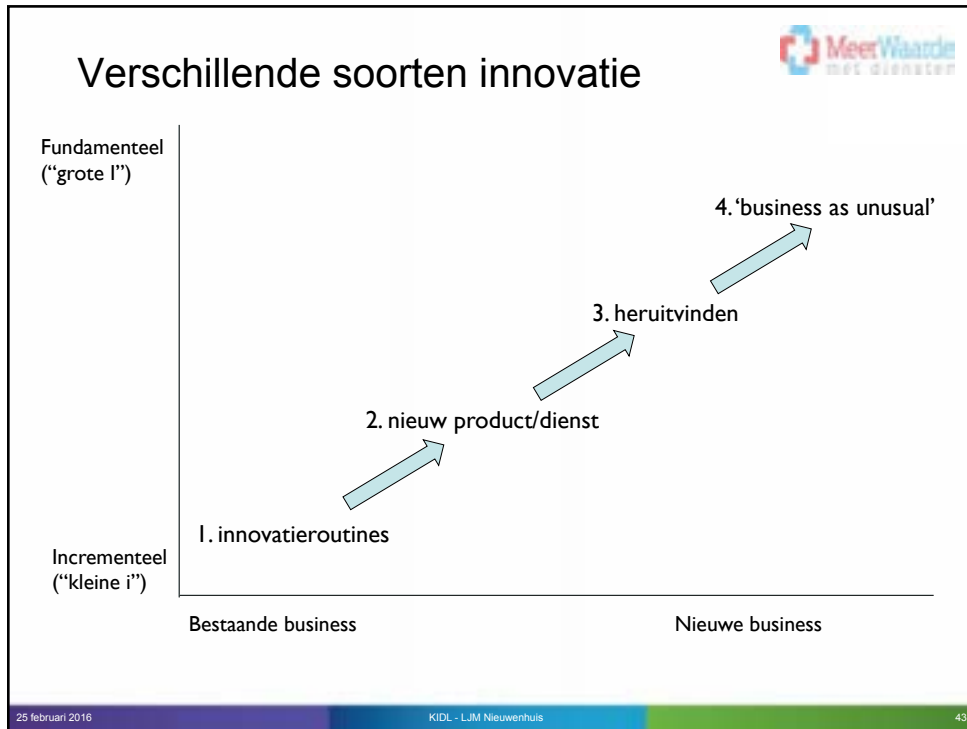
25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 41

Uitdagingen bij servitisering

- Business Model Innovatie
- Missie, visie, strategie
- Klantinzichten en nieuwe ideeën
- Product- en service-identificatie
- Lifecycle portfolio management
- Design effectiviteit en service marketing
- Organisatieverandering en implementatie
- Concretisering diensten concepten – service design
- Business case design
- Organisatieverandering en service cultuur

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 42

Innovatie: is soms meer dan eens heruitvinden!

- Nokia
  - papier fabrikant
  - rubber producent
  - elektriciteitskabels
  - telecomapparatuur
  - mobiele telefonie
  - smart phone gemist

MeerWaarde met diensten

NOKIA Connecting People

25 februari 2016   KIDL - LJM Nieuwenhuis   44

 MeerWaarde
de dienst

'De innovatie tienkamp' (bron Jacobs. Innovatieroutines)

- *Verbind strategisch profiel, bedrijfsmodel met innovatie*
- *Maatschappijgerichtheid: 'verziendheid' (inzicht in trends)*
- *Klantgerichtheid: 'bijziendheid' (ken uw klant)*
- *Ambitie en durf: onderneem, bepaal doelen*
- *Doorontwikkelen: ontwikkel door en zorg voor nieuwe projecten*
- *Leren van reële getallen: 'meten is verbeteren', creëer inzicht in belangrijke prestatieaspecten van de organisatie*
- *De beste mensen zoeken: innovatie is voor alles mensenwerk*
- *Ambiance, open cultuur: optimaliseer horizontale samenwerking tussen units en verticale samenwerking*
- *Integratie in sterke netwerken: 'wat u wil bereiken, kan steeds minder alleen'*
- *Focus en commitment*

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 45

Landgraaf

	Banen	Vestigingen	% werk
Totaal	11.010	2.050	100
<i>waarvan economische kernsectoren:</i>			
Logistiek	90	22	1
Industrie high tech, chemie	1.290	78	12
Life sciences	20	6	0
Smart services	290	143	3
Toerisme en recreatie	930	n.b.	8

Bedrijventerreinen
De gemeente Landgraaf heeft 123 hectare bedrijventerrein; hier zijn ruim 2800 mensen werkzaam.

Bedrijven aansluitend bij LED agenda
Sofine Foods, Dupont Filaments-Europe, Xella Cellenbeton, Mayfran International, Iso-Techniek Boomen, Eijfferts Int. Transport Service, Vriesveem De Berg.

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 46

Service Innovation Dashboard

<http://www.serviceinnovationdashboard.com>

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 47

Interesse? Neem contact op

 provincie limburg
 gesubsidieerd door de Provincie Limburg

 Maastricht University

 service science factory
 research | business | education

 LIOF

 Services Valley

 SMART SERVICES HUB

Bart Nieuwenhuis
bart@pbfinnovatie.nl
 06-52455327

25 februari 2016 KIDL - LJM Nieuwenhuis 48